

Høring over udkast af bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning for planperioden 2020/2021

Landbrugsstyrelsen sender hermed udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning for planperioden 2020/2021 (gødskningsbekendtgørelsen) med tilhørende miljøvurdering i offentlig høring.

Bemærkninger sendes til miljobio@lbst.dk (med cc til misund@lbst.dk og chpawi@lbst.dk) senest med udgangen af **onsdag den 24. juni 2020** med angivelse af j.nr. 20-1260-000002.

Eventuelle spørgsmål til det faglige indhold af materialet kan rettes til Michelle Sunding på mailadressen misund@lbst.dk eller Christina Paulin Wright på mailadressen chpawi@lbst.dk.

Venlig hilsen
Miljø & Biodiversitet
Landbrugsstyrelsen

1.	Bekendtgørelsens indhold	3
1.1	<i>Definitioner</i>	3
1.2	<i>Kvælstofnormer</i>	4
1.3	<i>Korrektion af kvælstofnorm ved forventet højere udbytte</i>	4
1.4	<i>Kvælstofkvote</i>	4
1.5	<i>Tidligere Kapitel 5 – fravigelse af JB-nr.</i>	4
1.6	<i>Gødningsregnskab</i>	4
1.7	<i>Afgasset biomasse</i>	4
1.8	<i>Husdyrgødning</i>	5
1.9	<i>Anden organisk gødning</i>	5
1.10	<i>Lagerstatus</i>	5
1.11	<i>Bilag (afgrøde- og husdyrnormer)</i>	6
2	Øvrige ændringer	6
3	Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser	6
4	Forholdet til EU-retten	7
4.1	Overholdelse af regeringens fem faste principper for implementering af EU-regulering.....	7
5	Miljøvurdering	7

1. Bekendtgørelsens indhold

Bekendtgørelsen indeholder regler om gødningsanvendelsen til jordbrugsformål, herunder om fastsættelse af normer for gødskning, om udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab og om kontrol med overholdelsen af reglerne. Formålet med kravene er at reducere udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet fra jordbruget. Udkastet indeholder en række ændringer i forhold til den gældende bekendtgørelse. Reglerne udstedes i medfør af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag (lov nr. 338 af 2. april 2019).

Fra planperioden 2020/2021 træder de nye kriterier for optag i Register for Gødningsregnskab i kraft, hvilket betyder, at nye virksomheder, som skal være med i registret skal være opmærksomme på bekendtgørelsens regler. De nye kriterier betyder bl.a. at fosfornormer for de enkelte afgrøder er med i bekendtgørelsen, da disse normer for visse virksomheder definerer om de skal optages i registret.

Yderligere er bekendtgørelsens dokumentationsbestemmelser generelt blev justeret, således at de forholder sig til, at den fysiske kontrol af gødningsregnskaberne overordnet set er blevet afskaffet. Det betyder, at der for dokumentation er blevet tilføjet, at de skal indsendes til Landbrugsstyrelsen på forlangende.

I bekendtgørelsesudkastet kan alle ændringer ift. den gældende gødskningsbekendtgørelse ses. Nedenfor er der en beskrivelse til de væsentligste ændringer i bekendtgørelsesudkastet. Paragraffer i nedenstående beskrivelser henviser til bekendtgørelsesudkastet.

1.1 Definitioner

- I bekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 5, er der justeret i definitionen af *husdyrgødning*, således at formuleringen følger den, som er angivet i husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- I bekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 6, er der justeret i definitionen af *anden organisk gødning*, således at formuleringen følger den, som er angivet i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det følger yderligere af, at forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, hvori der indgår husdyrgødning. Begge hører under kategorien *husdyrgødning*.
- I bekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 7, er der indført en definition af *forædlet organisk gødning*. Der er tilføjet et separat udnyttelseskrav til denne underkategorier af anden organisk gødning i bekendtgørelsens § 20. Der indføres kategorien forædlede organiske gødninger, da disse ikke har samme egenskaber som den eksisterende samlekategori af organisk gødning med et udnyttelseskrav på 40 pct.
- I definitionen for biogasanlæg i bekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 10, er der tilføjet, at anlægget bl.a. kan modtage husdyrgødning, affald, vegetabilsk biomasse eller blandinger heraf. Dette er for at præcisere for erhvervet, at der kan modtages andre typer af gødning end de førnævnte. Definitionen er sammenholdt med definitionen på biogasanlæg i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det samme gør sig gældende for definitionen af afgasset biomasse, hvor det nu defineres som et tilbageværende materiale efter produktion af biogas ud fra bl.a. husdyrgødning, affald, vegetabilsk biomasse eller blandinger heraf.
- Gødskningsbekendtgørelsens § 1, stk. 2 nr. 16, indeholder en definition af de enkelte jordbundstyper fastsat ved JB-nummer. I efteråret 2019 er der udstedt bekendtgørelse nr. 991 af 27. september 2019 om jordbundstypeklassifikation, hvor den geografiske afgrænsning af jordbundstyper fremgår. Det er forventningen, at definition af JB-nummer og reglerne om fravigelse af angivet jordbundstype med virkning fra den 1. august 2020 overføres til bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation, så alle regler om jordbundstypeklassifikation er samlet et sted. Den nye bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation, som forventes at træde i kraft den 1. august 2020, er i ekstern høring indtil den 17. juni 2020.

På den baggrund foreslås definitionen i § 1, stk. 2 nr. 16 justeret, så JB nummer defineres som det jordbundstypenummer, der er fastsat for arealet i medfør af bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation.

1.2 Kvælstofnormer

- I bekendtgørelsens § 3, stk. 5-9, er der indsat bestemmelser, som forholder sig til, hvornår et areal overholder betingelserne for at få tildelt en kvote. Disse har tidligere indgået i bekendtgørelsen som noter til bilag 1, tabel 1: Normer til landbrugsafgrøder og grøntsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium). Landbrugsstyrelsen ønsker at tydeliggøre bestemmelserne for erhvervet, og finder det dermed hensigtsmæssigt at indsætte dem som bestemmelser. Det materielle indhold er ikke ændret. Tilsvarende forklaring gør sig gældende for punkterne 1.3 og 1.4.

1.3 Korrektion af kvælstofnorm ved forventet højere udbytte

- Bekendtgørelsens § 6, stk. 3, er overført fra den gældende gødskningsbekendtgørelses noter til bilag 1, tabel 1: Normer til landbrugsafgrøder og grøntsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium). Dog er der foretaget enkelte præciseringer i formuleringen ift. noten.

1.4 Kvælstofkvote

- Bekendtgørelsens § 8, stk. 3, er overført fra den gældende gødskningsbekendtgørelses noter til bilag 1, tabel 1: Normer til landbrugsafgrøder og grøntsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium). Dog er der foretaget enkelte præciseringer i formuleringen ift. noten.
- Bekendtgørelsens § 8, stk. 7, er en ny bestemmelse. Nu fremgår det tydeligt, at kvælstofkvoten opgøres ved planperiodens udgang. Dette indføres for at tydeliggøre for erhvervet, på hvilket grundlag Landbrugsstyrelsen beregner kvælstofkvoten.

1.5 Tidligere Kapitel 5 – fravigelse af JB-nr.

- I den gældende bekendtgørelse indeholder kapitel 5 bestemmelser om, hvordan en virksomhed kan fravige markens jordbundstypenummer (JB-nr.). Bestemmelserne kom ind i gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020 som led i at efterkomme bemyndigelsen givet i gødskningsloven fra april 2019. Reglerne vedr. definition af JB-nr., udtagning af jordprøver til ændring af JB-nr. samt krav til teksturanalyser, som fremgår af den gældende bekendtgørelse, er samlet i *bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation*, som er i ekstern høring indtil den 17. juni 2020. Kapitel 5 er derfor slettet fra dette bekendtgørelsesudkast. Virksomheder kan dog som hidtil praksis ændre deres JB-nr. i henhold til *bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation*.

1.6 Gødningsregnskab

- Bekendtgørelsens § 12, stk. 5 har yderligere fået tilføjet to punkter (nr. 3 og 4), hvormed virksomheder skal angive det gennemsnitlige fosforloft for den leverede gødning samt den andel af det totale indhold af kvælstof i gødningen, der skal anvendes til beregning af en virksomheds forbrug af kvælstof. Dette er indført, da virksomheder allerede giver disse oplysninger ved afsætning til fx biogasanlæg. Der er ikke tale om nye oplysninger, men blot en præcisering af praksis.
- Bekendtgørelsens § 12, stk. 6 indeholder en ny bestemmelse om krav vedr. dokumentation for oplysningspligterne i § 12, stk. 2, 3, 4 og 5. Dokumentationen skal opbevares af den, som har afgivet gødningen i minimum 5 år fra planperiodens udløb og skal forevises eller fremsendes på forlangende i forbindelse med kontrol. Fremsendes er tilføjet som en konsekvens af afviklingen af Landbrugsstyrelsen fysiske kontrol. Selve bilagsforpligtigelsen er ikke ny, da Landbrugsstyrelsen hidtil har bedt om at få forevist overførselsaftaler af organisk gødning i forbindelse med kontrol af gødningsregnskabet.

1.7 Afgasset biomasse

- I bekendtgørelsens § 17, stk. 2 er der henvist til et nyt bilag 3, som angiver, hvordan prøveudtagning af afgasset biomasse skal foretages for at være repræsentativ. Det er hensigten med dette bilag at sikre, at prøvetagning af afgasset biomasse tages med så stor ensartethed som muligt, og med sikkerhed for at de analyser, der gælder for den afsatte afgassede biomasse er

retvisende. Kravet om repræsentative prøver er ikke nyt, men Landbrugsstyrelsen har ikke tidligere specificeret, hvordan prøveudtagningen skal udføres.

1.8 Husdyrgødning

- Gødskningsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, fastsætter det såkaldte udnyttelseskrav, som indgår i beregningen af, hvor stor en andel af den udbragte mængde kvælstof i husdyrgødning, der anses for at blive udnyttet i planterne på markerne, som skal indgå i gødningsregnskabet og som dermed tæller med ift. overholdelsen af virksomhedens gødningskvote. Fra planperioden 2020/2021 skærpes disse krav, således at en større andel af den udbragte mængde kvælstof fra husdyrgødning skal tælle med i gødningsregnskabet. Udnyttelseskravene er fastsat ud fra et fagligt grundlag fra Aarhus Universitet til den mulige udnyttelse af kvælstofindholdet i gødningen. De skærpede udnyttelseskrav indgår som et element i et styrket dansk nitrathandlingsprogram. Hvor der i den gældende bekendtgørelse er fem forskellige kategorier af husdyrgødning, er der kommet en justering af kategorierne samt yderligere nye kategorier i bekendtgørelsesudkastet. Den første kategori med svinegylle vil udnyttelsen blive hævet til 80 pct. Fjerkrægylle og gylle fra kødædende pelsdyr har fået separate kategorier på hhv. 80 pct. og 75 pct. Kategorien dybstrøelse er blevet specificeret til at gælde for kvæg og svin med en udnyttelse på 50 pct. Dybstrøelse fra fjerkræ og anden husdyrgødning fra fjerkræ er sat til en udnyttelse på 60 pct. Der foreligger et fagligt grundlag fra Aarhus Universitet, der angiver, at der kan opnås en udnyttelse på op til 80% for dybstrøelse fra fjerkræ. Der er dog behov for at forbedre det faglige grundlag mhp. at styrke grundlaget for at øge udnyttelseskravet for denne type husdyrgødning i fremtiden. Den nuværende kategori med husdyrgødning, der ikke er omfattet af de øvrige kategorier er udvidet med fiberfraktion efter forarbejdning og dybstrøelse og har fået sænket udnyttelsen til 55 pct. Den sidste kategori med væskefraktion efter forarbejdning har fået tilføjet ajle og bibeholder en udnyttelse på 85 pct.

1.9 Anden organisk gødning

- I bekendtgørelsens § 20, stk. 4, er der tilført nye undertyper af anden organisk gødning med særskilte udnyttelseskrav. Det drejer sig om *forædlede organiske gødninger* med et udnyttelseskrav på 90 pct. Ydermere, har undertypen med kød- og benmel på 80 pct. fået tilført *blodmel*. Den nye kategori *forædlet organisk gødning* er indført for, at bekendtgørelsen følger med udviklingen i organiske gødninger på markedet. Landbrugsstyrelsen oplever i stigende grad, at der udvikles højt forædlede organiske gødninger, som i udnyttelse ikke rummes inden for den nuværende samlede gruppe ”anden organisk gødning”, der har et udnyttelseskrav på 40 pct. Den nye kategori er indført med henblik på anvendelse for de organiske gødningstyper, der meldes ind i gødningsdatabasen jf. gødningsreglerne. For den nye kategori er der, som for fx typen kød- og benmel, mulighed for at nedskrive det fastsatte udnyttelseskrav i gødningsregnskabet til det faktiske mod forevisning af dokumentation, da Landbrugsstyrelsen er bekendt med, at der inden for kategorierne kan være store variationer i udnyttelsen. Indførelsen betyder også, at ”organiske handelsgødninger”, der anmeldes i gødningsdatabasen, fremadrettet automatisk går over i gødningsregnskabet som en organisk gødning, hvor jordbrugerne ellers tidligere skulle trække det fra under kunstgødning og flytte det over i den organiske kategori, pga. det IT-mæssige set-up.

1.10 Lagerstatus

- I den gældende gødskningsbekendtgørelses § 23, er der krav til, hvordan en virksomheds primolager af bioaske bliver beregnet. Dette var en overgangsbestemmelse, idet reglerne om bioaske blev overført til gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2019/2020. Lagerstatus for bioaske vil dermed fremadrettet være indeholdt i bekendtgørelsesudkastets § 22, da primolager for planperioden 2020/2021 vil være ultimolager for planperioden 2019/2020, og derved kan den gældende bekendtgørelses § 23 slettes.

1.11 Bilag (afgrøde- og husdyrnormer)

- Bilag 1 og 2 til bekendtgørelsen er opdateret med nye kvælstof- og fosfornormer for afgrøder og husdyrgødning. Ændringerne er som udgangspunkt et resultat af justering i det estimerede økonomisk optimale normniveau på baggrund af ændringer i afgrødevalg, prisforhold og nedbørsforhold. Metoden til beregning af normerne er uændret, hvorfor ændringerne ikke vil ændre de produktionsmæssige forudsætninger for erhvervet. De normer for afgrøder, der indgår i gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2020/2021, er som udgangspunkt normer, der gælder for de næste tre planperioder. Dette er besluttet i regi af Normudvalget.
- I regi af Normudvalget er der gennemført en analyse af behov og konsekvenser af at indføre en ny jordtypekategori med JB 11 humusjorde i normsystemet. I dag er JB 11 slået sammen med JB 2+4+10. Analysen er gennemført med en antagelse om, at kvælstofbehovet på humusjorde er lavere end på jordbundstyperne JB 2+4+10, og da en større mængde kvælstof stilles til rådighed fra jordpuljen selv. På baggrund af analysen har Normudvalget indstillet, at der oprettes en ny jordtypekategori i normsystemet til JB11, hvor kvælstofnormen for afgrøder og græs i omdrift nedsættes med 50 kg/N pr. ha. Det vil fortsat være muligt at gødske afgrøderne på et økonomisk optimalt niveau.
- I bekendtgørelsen bilag vedr. afgrødenormer er tilføjet den retningsgivende norm for fosfor. Dette har tidligere kun været en del af gødskningsvejledningen. Tilføjjelsen indføres som led i nye kriterier for optag i Register for Gødningsregnskab. En retningsgivende fosfornorm fremadrettet kan afgøre om man skal være optaget i Register for Gødningsregnskab og dermed følge reglerne i gødskningsbekendtgørelsen.

2 Øvrige ændringer

De to væsentligste ændringer (øgede udnyttelseskrav og særskilte normer for humusjorde) i gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2020/2021, har medført et krav om udarbejdning af en strategisk miljøvurdering. Denne rapport fremgår af høringsmaterialet.

3 Administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Udkast til nærværende bekendtgørelse har været sendt i præhøring i Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR). OBR vurderer, at bekendtgørelsesudkastet ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet på mere end 4 mio. kr. Landbrugsstyrelsen har vurderet de påtænkte ændringer til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning for planperioden 2020/2021 på baggrund af de 5 principper for agil regulering. Det er styrelsens vurdering, at de påtænkte ændringer ikke påvirker virksomhedernes muligheder for at teste, udvikle og anvende digitale teknologier og forretningsmodeller.

Der er endvidere foretaget screening af, hvorvidt bekendtgørelsesudkastet har implementeringskonsekvenser set i forhold til principperne i Vejledning om digitaliseringsklar lovgivning. Det er vurderingen, at ændringerne i bekendtgørelsesudkastet ikke har implementeringskonsekvenser.

Ændringen vedr. øgede udnyttelseskrav er blevet økonomisk konsekvensvurderet. Det er estimeret, at erhvervet i gennemsnit kan forvente en øget årlig byrde på 18 mio. kr. Denne byrde vil være afhængig af i, hvor høj grad en virksomhed udbringer husdyrgødning, hvilken type af husdyrgødning og hvilke udbringningsteknologier m.v. virksomheden anvender. I beregningen er der ikke taget højde for stigende marginalomkostninger i den målrettede kvælstofregulering.

4 Forholdet til EU-retten

4.1 Overholdelse af regeringens fem faste principper for implementering af EU-regulering.

I forhold til bekendtgørelsesudkastet gør der sig følgende gældende for de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering i Danmark:

- 1. Den nationale regulering bør som udgangspunkt ikke gå videre end minimumskraverne i EU-reguleringen.*
Bekendtgørelsen går ikke videre end minimumskraverne.
- 2. Danske virksomheder bør ikke stilles dårligere i den internationale konkurrence, hvorfor implementeringen ikke bør være mere byrdefuld end den forventede implementering i sammenlignelige EU-lande.*
Danmark skal som led i Nitrathandlingsprogrammet iværksætte tiltag til at reducere udledning af kvælstof til vandmiljøet. Regeringen nedsatte i 2019 Kvælstofudvalget, der fik til opgave at vurdere, hvorfor der de seneste år ikke har været det forventede fald i kvælstofudledningen i Danmark. Som opfølgning på Kvælstofudvalgets arbejde ønsker regeringen at iværksætte en række tiltag med henblik på at sikre den tilstrækkelige kvælstofreducerende effekt. Udnyttelseskrauet for husdyrgødning skærpes som følge af et styrket Nitrathandlingsprogram og yderligere følges den faglige indstilling fra normudvalget ved at indføre særskilte normer for afgrøder på jordbundstype 11 – humusjorde. Dette er en konsekvens af Danmarks forpligtelse til at tilpasse/justere tiltagene i nitrathandlingsprogrammet i overensstemmelse med de nyeste foreliggende videnskabelige og tekniske data og til de fysiske, geologiske og klimatologiske forhold, som gør sig gældende i Danmark for at sikre, at handlingsprogrammet er tilstrækkeligt. Tiltagene i det danske nitrathandlingsprogram afspejler således de særlige danske forhold og er derfor ikke direkte sammenlignelige med andre medlemsstater.
- 3. Fleksibilitet og undtagelsesmuligheder i EU-reguleringen bør udnyttes.*
Danmark har siden 2002 haft en undtagelse fra nitratdirektivet, der gør det muligt for kvægbrug at udbringe op til 230 kg N/ha under visse betingelser. Det generelle krav i nitratdirektivet er 170 kg N/ha. Den danske undtagelse udløber den 31. juli 2020. Miljø- og Fødevareministeriet er i dialog med Kommissionen om betingelser for en fornyet undtagelse fra nitratdirektivet. Det er bl.a. en forudsætning, at Danmark har et fyldestgørende nitrathandlingsprogram, der sikrer reduktion af kvælstofudledning til vandmiljøet. En fornyelse af den danske undtagelse fra nitratdirektivet vil videreføre en større fleksibilitet for visse landbrugere.
- 4. I det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, bør EU-regulering implementeres gennem alternativer til regulering.*
Da der ikke har været den forventede effekt ved den hidtidige regulering, vurderes det, at der er behov for at stramme reguleringen yderligere. Det vil således ikke være hensigtsmæssigt at implementere alternativer til regulering.
- 5. Byrdefuld EU-regulering bør træde i kraft senest muligt og under hensyntagen til de fælles ikrafttrædelsesdatoer.*
Der er behov for at fravige de fælles ikrafttrædelsesdatoer, da reguleringen skal træde i kraft fra planperiodens start, dvs. 1. august 2020.

5 Miljøvurdering

Det følger af miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, at myndigheden skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer, hvor disse udarbejdes inden for bl.a. landbrug og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til anlæg til intensiv husdyravl. En bekendtgørelse kan anses som en plan eller et program efter miljøvurderingslovens regler.

Det følger endvidere af miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, at myndigheden skal gennemføre en vurdering af, hvorvidt mindre ændringer i planer eller programmer, der udarbejdes inden for bl.a. landbrug og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til anlæg til intensiv husdyravl eller planer og programmer, der i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, således at der skal gennemføres en miljøvurdering.

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at de to foreslåede ændringer til gødskningsbekendtgørelsen vedrørende hhv. oprettelse af en særskilt norm for jordbundstypen humusjord (JB11) og skærpede udnyttelseskrav for husdyrgødning er omfattet af miljøvurderingslovens plan- og programbegreb, og at de kan få væsentlig indvirkning på miljøet og derfor er omfattet af kravet om miljøvurdering.

Landbrugsstyrelsen har derfor udarbejdet vedlagte miljørapport, der er udsendt i offentlig høring samtidig med udkastet til bekendtgørelse.